

УДК 341.01

Т.С. Ківалова,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри міжнародного права та міжнародних відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

Т.Р. Короткий,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри міжнародного права та міжнародних відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

Н.В. Хендель,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЗВИТОК ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ В 2012—2016 рр.

Анотація. У статті висвітлено розвиток досліджень у галузі міжнародного права в Україні в 2012-2016 рр. на основі аналізу захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право».

Ключові слова: міжнародне право, галузі міжнародного права, наука міжнародного права.

Постановка проблеми. Одним з показників розвитку науки міжнародного права в Україні може слугувати аналіз дисертаційних робіт зі спеціальності 12.00.11 — «Міжнародне право». Дана стаття є наступним кроком у дослідженні еволюції вітчизняної науки міжнародного права в період з 2012 по 2016 роки, у продовження проекту «Розвиток досліджень в галузі міжнародного права в Україні в 1991—2012 рр.» [1], який ґрунтувався на аналізі даних у Довіднику захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право» в Україні (1991—2012 рр.) [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженнями розвитку

української науки міжнародного права займалися як вітчизняні вчені юристи-міжнародники, так й іноземні, наприклад, У.Е. Батлер, В.Г. Буткевич, О.В. Буткевич, М.В. Буроменський, О.В. Задорожній, І.В. Земан, О.О. Мережко, В.М. Лисик, В.М. Репецький, М.І. Пашковський, О.В. Тарасов та ін.

Постановка завдання. Завданням даної статті є аналіз розвитку досліджень у галузі міжнародного права в Україні в 2012—2016 рр. на основі захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право».

Виклад основного матеріалу. У період з 2012 по 2016 роки в Україні було захищено 155 дисертацій за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне

право», з них — 18 на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук і 137 — кандидата юридичних наук (за даними Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.). У результаті хронологічного аналізу захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю «Міжнародне право» встановлено, що у 2012 році захищено 25 дисертацій, 2013 р. — 20, 2014 р. — 24, 2015 р. — 29, 2016 р. — 39; а на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук у 2012 році — 4, 2013 р. — 2, 2014 р. — 4, 2015 р. — 3, 2016 р. — 5.

Напрямок «Історія міжнародного права і його науки» представлено п'ятьма кандидатськими дисертаціями, які присвячені питанням міжнародно-правовим поглядам Р. Лемкіна (М.В. Бем), становленню та розвитку науки міжнародного права у Львівському університеті (І.В. Земан), міжнародно-правовим поглядам Людвіка Ерліха (А.О. Гачкевич), історії та сучасному стану польської науки міжнародного права (М.І. Куртинець), становленню та тенденціям розвитку міжнародно-правового захисту культурних цінностей (К.І. Бусол) та розвитку універсального міжнародного права та його регіональних підсистем на сучасному етапі (І.В. Зубар). Необхідно зазначити, що в даному напрямку відсутні докторські дослідження, на відміну від періоду 1991-2012 рр.

Напрямок «Загальнотеоретичні проблеми міжнародного права» представлений трьома докторськими дисертаціями, які присвячені різноманітним темам: Б.В. Бабін «Програмне регулювання в сучасному міжнародному праві: теоретичні та практичні аспекти» (2012), О.В. Київець «Джерела міжнародного права» (2012), Ю.В. Щокін «Міжнародно-правовий звичай: сучасні проблеми, теорія і практика» (2016).

Проте даний напрямок не вичерпаний у дослідженнях, і багато тем є ще *terra incognita* для української науки міжнародного права.

Кандидатські дисертації з цього напрямку присвячені наступним питанням: «Міжнародний договір у системі права Європейського Союзу (теоретичні аспекти)» (Д.О. Булгакова), «Дія міжнародних договорів у країнах англосаксонської правової системи» (Т.В. Вовк), «Міжнародно-правове визнання держав (проблеми теорії та практики)» (Дурсунов Раміль Малік огли), «Міжнародне право у національному правопорядку європейських держав та застосування міжнародного права національними судами» (О.Р. Іващенко), «Особливості реалізації принципу суверенної рівності держав у сучасному міжнародному праві» (Н.В. Кирилюк), «Зобов'язання *erga omnes* у системі міжнародно-правових зобов'язань» (О.О. Коптева), «Вплив міжнародних судових органів на фрагментацію міжнародного права» (О.В. Плотніков), «Юридична природа актів Ради Європи» (Є.В. Попко), «Взаємодія міжнародного і внутрішнього права в теорії та практиці Республіки Греція» (Г.Є. Тихомирова).

У напрямку «Суб'єкти міжнародного права» підготовлено одну докторську та сім кандидатських дисертацій. Це докторське дослідження О.В. Тарасова «Проблема суб'єкта в міжнародному публічному праві» (2015). Кандидатські дисертації присвячені питанням *міжнародно-правового визнання* — Дурсунов Раміль Малік огли «Міжнародно-правове визнання держав (проблеми теорії та практики)»; *провосуб'єктності міжнародних організацій* — А.В. Лабунська «Правовий статус Міжнародного валютного фонду та співробітництво з Україною», Я.І. Музика «Правовий

статус Всесвітньої митної організації», Х.В. Шперун «Правовий статус Міжнародного валютного фонду»; *провосуб'єктності суб'єктів sui generis* — В.М. Отрош «Міжнародна правосуб'єктність Суверенного Мальтійського Ордена»; *провосуб'єктності наднаціональних утворень* — А.С. Шелудченкова «Міжнародно-правовий статус Європейського Союзу»; та дослідження Ель-Кафарна Мухаммед Салем Хассан щодо особливостей міжнародно-правового статусу Палестинської Автономії.

Проблематиці міжнародно-правовій відповідальності присвячена докторська дисертація С.С. Андрейченко «Міжнародно-правова концепція атрибуції поведінки держав» та шість кандидатських. Кандидатські дослідження присвячені наступним темам: концепції кримінальної відповідальності держави (К.А. Важна), юридичним наслідкам порушення міжнародно-правової заборони застосування сили (А.О. Васюренко), міжнародно-правової відповідальності міжнародних міжурядових організацій (Д.О. Денисова), кодифікації інституту відповідальності міжнародних організацій у міжнародному праві (С.О. Коваленко), цілеспрямованим санкціям та їх застосування Радою Безпеки ООН (Ю.В. Малишева), відповідальності за правомірну діяльність у міжнародному праві (Д.В. Чорнобай).

З права міжнародних договорів підготовлено лише три кандидатські дисертації, які присвячені питанням дії міжнародних договорів в різних правових системах, а саме: розвитку концепції міжнародного договору в українській правовій практиці (О.Я. Береза), теоретичним аспектам міжнародного договору у системі права Європейського Союзу (Д.О. Булгакова), дії міжнародних договорів у

державних англосаксонської правової системи (Т.В. Вовк). Необхідно підкреслити, що дана галузь міжнародного права багатогранна та багато теоретичних і практичних питань залишилися не дослідженими.

Право зовнішніх зносин досліджувалося у докторській дисертації О.О. Гріненко «Міжнародно-правове регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу» та кандидатській дисертації О.І. Давиденко «Правові аспекти становлення та розвитку Європейської служби зовнішньої діяльності».

Праву міжнародних організацій присвячена докторська дисертація О.М. Шпакович «Розвиток правових механізмів реалізації актів органів міжнародних організацій» та сімнадцять кандидатських досліджень. Систематизувавши кандидатські дисертації з питань права міжнародних організацій по тематиці досліджень, можливо виділити наступні напрями: *теоретичні питання права міжнародних організацій* («Міжнародно-правова відповідальність міжнародних міжурядових організацій» (Д.О. Денисова), «Кодифікація інституту відповідальності міжнародних організацій у міжнародному праві» (С.О. Коваленко)); *правовий статус окремих міжнародних організацій або їхніх органів* («Рада ООН з прав людини (інституційно-організаційний аспект)» (С.Р. Асірян), «Особливості правотворчої функції Міжнародної морської організації (ІМО)» (К.Л. Біляр), «Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини» (А.Є. Зубарева), «Комісар з прав людини: місце та функції в системі органів Ради Європи» (Т.О. Калмиків), «Міжнародно-правовий статус Європейського банку реконструкції та розвитку» (А.А. Кадацька), «Правовий статус Міжнародного валютного

фонду та співробітництво з Україною» (А.В. Лабунська), «Правовий статус Всесвітньої Митної Організації» (Я.І. Музика), «Парламентська (Консультативна) Асамблея Ради Європи» (М.І. Шварцева), «Правовий статус Міжнародного валютного фонду» (Х.В. Шперун); *особливості та напрями діяльності міжнародних організацій* («Принцип податкової недискримінації в праві СОТ та ЄС: порівняльний аналіз» (О.Ю. Водяніков), «Діяльність міжнародних організацій у сфері правового регулювання трудових відносин» (Р.С. Єделєв), «Правила і процедури вирішення спорів у рамках Світової організації торгівлі та механізми їх впровадження в Україні» (А.С. Лекарь), «Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях» (Н.Б. Мушак), «Екологічні чинники в міжнародно-правовому регулюванні торговельних відносин у контексті функціонування Світової організації торгівлі» (С.О. Синчанський)); *участь України в міжнародних організаціях* («Правові засади участі України в СНД у контексті міжнародної регіональної інтеграції» (О.М. Курило)).

Проблематика території у міжнародному праві розглядалася лише в кандидатській дисертації, присвяченій міжнародно-правовому статусу державних кордонів України (О.В. Мякота). Даний напрямок, на нашу думку, є перспективним для подальших дисертаційних досліджень.

З міжнародного морського права було підготовлено п'ять кандидатських робіт: про міжнародно-правові аспекти дослідження Україною ресурсів Міжнародного району морського дна (К.Л. Варес); про правовий статус та режим Чорноморських проток (Т.М. Гайдабрус); про міжнародно-

правовий режим територіального моря (В.В. Кривак); про теоретичні та практичні аспекти засобів вирішення міжнародних морських спорів (Л.С. Мажар), про вплив державної морської політики України на імплементацію міжнародного морського права у сфері безпеки торговельного мореплавства (О.О. Щипцов). У даному напрямку практичне значення будуть мати роботи, присвячені практиці розгляду спорів з міжнародного морського права.

Міжнародному річковому праву присвячено кандидатську дисертацію Є.А. Самойленко «Міжнародно-правове регулювання навігаційного використання міжнародних рік».

Також одна кандидатська дисертація підготовлена у напрямку «Населення і міжнародне право»: С.А. Янковський «Інститут громадянства Європейського Союзу та тенденції його розвитку».

Одним з домінуючих напрямів дослідження є міжнародне право прав людини, якому присвячено докторська дисертація Н.В. Дрьоміної-Волок «Концепція расової дискримінації у міжнародному праві» та дев'ятнадцять кандидатських дисертацій. Дані дисертації можливо згрупувати по наступним темам: *механізми захисту прав людини* (О.В. Базов «Юрисдикція Європейського суду з прав людини»; С.К. Бурма «Міжнародно-правова характеристика інституту дружнього врегулювання в Європейському суді з прав людини»; А.Є. Зубарева «Міжнародно-правовий статус Комітету ООН з прав людини»; Т.О. Калмиков «Комісар з прав людини: місце та функції в системі органів Ради Європи»); *імплементація стандартів прав людини* (Г.О. Білорицький «Імплементація міжнародних стандартів прав людини в правовій системі держави

Ізраїль»; І.І. Путраймс «Ефективність імплементації міжнародних стандартів прав людини у законодавство України»; *захист окремих видів прав людини та в окремих сферах* (К.П. Вихренко «Міжнародно-правове регулювання праці в рибальському секторі»; І.М. Громівчук «Міжнародно-правовий захист прав людини в умовах боротьби з тероризмом»; Ібрахім Суфян Саад «Міжнародно-правові норми про захист трудових прав жінок та їх імплементація в арабських державах»; О.С. Калмикова «Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з ксенофобією і расизмом»; У.З. Коруц «Міжнародно-правовий захист права на справедливий судовий розгляд в практиці Європейського суду з прав людини та правозастосовна практика України»; Ю.А. Крук «Захист права на здоров'я в Раді Європи»; Н.Б. Мушак «Міжнародно-правові засади захисту та забезпечення прав людини в європейських міжнародних організаціях»; Л.М. Невара «Захист мовних прав у Європейській хартії регіональних мов або мов меншин»; С.В. Ольшанецька «Правовий статус осіб, свобода яких обмежена у зв'язку із неміжнародним збройним конфліктом»; О.М. Поліванова «Правове регулювання свободи пересування фізичних осіб у Європейському Союзі»; Н.Є. Сорока «Міжнародно-правовий захист авторського права в рамках Європейського Союзу»; Е.В. Тітко «Правомірне обмеження свободи вираження поглядів: досвід Європейського суду з прав людини»; О.В. Шевченко-Бітенська «Правові механізми Ради Європи у сфері захисту дітей від насильства»).

Міжнародному гуманітарному праву присвячено чотири кандидатські дисертації: про становлення та специфіку міжнародно-правового режиму

військовополонених (М.В. Грушко); про міжнародно-правове регулювання діяльності приватних військових та охоронних підприємств (К.В. Громошенко), про міжнародно-правовий захист культурних цінностей у зв'язку зі збройним конфліктом (Д.О. Коваль) та про правовий статус осіб, свобода яких обмежена у зв'язку із неміжнародним збройним конфліктом (С.В. Ольшанецька).

З міжнародного кримінального права були підготовлені одна докторська дисертація — С.М. Мохончук «Кримінально-правова охорона миру та безпеки людства», та дев'ять кандидатських: Аль-Батран Халед «Нормативно-правові основи протидії міжнародному тероризму в рамках Організації ісламського співробітництва»; А.В. Антипенко «Конфліктологічний підхід у міжнародно-правовому регулюванні боротьби з тероризмом»; Д.О. Гарбазей «Міжнародно-правові основи боротьби з корупцією»; В.І. Ірінеєва «Система кримінальної юстиції в Європейському Союзі»; А.В. Павленко «Правове регулювання діяльності Європейського Союзу у сфері протидії транскордонним злочинам»; Хайнекер Хаген Петер Фрідріх «Правове співробітництво держав-членів Євросоюзу у боротьбі з організованою злочинністю»; Т.Х. Хачатурян «Кваліфікація злочинів за сучасним міжнародним правом»; Ю.О. Толстенко «Міжнародне співробітництво в пенітенціарній сфері».

З проблематики міжнародного повітряного права було підготовлено дві кандидатські дисертації: з питань міжнародно-правової регламентації повітряного простору (Ю.Ю. Гаврилова) та правового режиму Єдиного європейського неба (А.В. Сліпченко).

Міжнародному космічному праву присвячена кандидатська дисертація

О.С. Стельмах «Міжнародно-правовий режим безпеки дослідження та використання космічного простору в мирних цілях».

Праву міжнародної безпеки присвячено десять кандидатських робіт з питань боротьби з тероризмом (Аль-Батран Халед «Нормативно-правові основи протидії міжнародному тероризму в рамках Організації ісламського співробітництва»; А.В. Антипенко «Конфліктологічний підхід у міжнародно-правовому регулюванні боротьби з тероризмом»); з питань регіональної безпеки (Бані-Насер Фаді «Міжнародно-правові аспекти забезпечення регіональної безпеки на Близькому Сході в контексті мирного врегулювання Палестино-Ізраїльського конфлікту»; А.О. Козярьська «Міжнародно-правове забезпечення регіональної колективної безпеки: участь і перспективи України»; Осама М.Ю. Араб «Міжнародно-правові аспекти забезпечення безпеки держави Палестина»); з питань прав людини і міжнародної безпеки (В.В. Власюк «“Обов’язок захистити” в міжнародному праві»); з окремих питань та видів міжнародної безпеки (І.М. Городиський «Міжнародно-правовий статус іноземних військових баз»; Т.А. Грабович «Правові основи політики енергетичної безпеки ЄС»; Л.Є. Панченко «Новітні форми міжнародно-правового регулювання миротворчої діяльності»).

Право мирного вирішення міжнародних спорів представлено чотирьома кандидатськими роботами: К.П. Бондар «Особливості правової природи арбітражних механізмів Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів (ІКСІД)»; А.О. Гаркуша «Правове врегулювання спорів у Світовій організації торгівлі»; А.С. Лекарь «Правила і процедури вирішення спорів у рамках Світової організації

торгівлі та механізми їх впровадження в Україні»; Л.С. Мажар «Засоби вирішення міжнародних морських спорів: теоретичні та практичні аспекти».

Міжнародне економічне право досліджувалося в вісімнадцяти дисертаційних роботах, які присвячені питанням міжнародної торгівлі (М.В. Біловол «Міжнародно-правове регулювання торгівлі сировинними товарами»); питанням вирішення економічних спорів (К.П. Бондар «Особливості правової природи арбітражних механізмів Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів»; А.О. Гаркуша «Правове врегулювання спорів у Світовій організації торгівлі»; А.С. Лекарь «Правила і процедури вирішення спорів у рамках Світової організації торгівлі та механізми їх впровадження в Україні»); питанням оподаткування (С.А. Владика «Правове регулювання непрямого оподаткування в Європейському Союзі», О.В. Лепетюк «Правове забезпечення співробітництва України з Європейським Союзом та його державами-членами у сфері прямого оподаткування», Р.М. Насіров «Правове регулювання корпоративного податку в Європейському Союзі в контексті гармонізації законодавства України з правом ЄС»); принципам міжнародного економічного права (О.Ю. Водянніков «Принцип податкової недискримінації в праві СОТ та ЄС: порівняльний аналіз»; О.В. Мікічурова «Принцип взаємної вигоди в міжнародному економічному праві»); міжнародному митному праву (С.І. Денисенко «Міжнародно-правові стандарти спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі»); окремим сферам міжнародного економічного права (С.Д. Білоцький «Міжнародно-правове регулювання у сфері екологічно орієнтованої енергетики» (докторська

дисертація); І. М. Каліущенко «Міжнародно-правове регулювання відносин у сфері сільського господарства»; О.М. Котенко «Міжнародно-правове регулювання трубопровідного транзиту енергоносіїв», І.В. Міронюк «Міжнародно-правове регулювання транзиту нафти магістральними трубопроводами»; А.О. Рябошапченко «Правове забезпечення економічної інтеграції Австрійської Республіки до Європейського Союзу»; С.О. Синчанський «Екологічні чинники в міжнародно-правовому регулюванні торговельних відносин у контексті функціонування Світової організації торгівлі»; *міжнародним інвестиціям* (О.М. Костилен «Міжнародно-правові інституційні механізми захисту іноземних інвестицій»; С.О. Шемшученко «Міжнародно-правові стандарти у сфері захисту іноземних інвестицій»).

Дві докторські дисертації були захищені з міжнародного права навколишнього середовища: С.Д. Білоцький «Міжнародно-правове регулювання у сфері екологічно орієнтованої енергетики»; М.О. Медведєва «Реалізація міжнародно-правових норм з охорони навколишнього середовища») та сім кандидатських (М.Ю. Безденежна «Міжнародно-правовий режим природних ресурсів спільного використання»; Н.І. Зубченко «Міжнародно-правове співробітництво держав у сфері забезпечення добробуту тварин та їх захисту від жорстокого поводження»; В.Л. Качурінер «Правове регулювання екологічної політики Європейського Союзу у сфері виробництва»; І.І. Коробко «Міжнародно-правові стандарти благополуччя тварин»; С.О. Синчанський «Екологічні чинники в міжнародно-правовому регулюванні торговельних відносин у контексті функціонування Світової організації торгівлі»; М.В. Федунь «Правове

регулювання поводження з відходами в рамках Європейського Союзу»; Є.О. Шевкунова «Джерела міжнародного екологічного права: становлення та розвиток»).

З міжнародного ядерного права захищена кандидатська дисертація А.В. Запорозчук «Міжнародно-правове регулювання поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами».

Становленню вітчизняної доктрини у сфері міжнародного інформаційного права присвячена докторська дисертація А.В. Пазюка «Міжнародно-правове регулювання інформаційної сфери (теоретичні і практичні аспекти)» (2016).

Питання міжнародно-правових стандартів та міжнародно-правового регулювання різних сфер суспільних відносин розглядалися у дисертаціях «Міжнародно-правові стандарти статусу суддів» (І.Б. Іваночко), «Правові стандарти і практика регулювання діяльності засобів масової інформації в міжнародному праві» (З.О. Кукіна), «Становлення процесуальних норм щодо міжнародного судового розгляду за участі індивідів» (О.Б. Кучер), «Міжнародно-правові аспекти використання та охорони земель житлової та громадської забудови міст» (І.М. Мирошніченко), «Міжнародно-правовий вимір концепції сталого розвитку» (В.В. Новицький), «Міжнародна судова процедура: теоретичні та практичні питання правового регулювання» (Я.С. Пасічник), «Міжнародно-правові зобов'язання держав по охороні комп'ютерних програм» (Л.Є. Стрельцов), «Міжнародно-правові стандарти публічної служби» (О.В. Шуліпа), «Туризм у сучасному міжнародному праві: особливості регулювання та практика реалізації» (О.В. Юрченко).

Окремі аспекти міжнародного співробітництва досліджені в докторській дисертації О.В. Задорожнього «Міжнародне право у відносинах України та Російської Федерації» та в тринадцяти кандидатських дисертаціях: Я.С. Бенедик «Організаційно-правовий механізм міжнародного співробітництва у сфері використання відновлюваних джерел енергії»; Л.В. Зіняк «Міжнародно-правові засади військового співробітництва України»; О.С. Калмикова «Міжнародно-правове співробітництво в системі Ради Європи у боротьбі з ксенофобією і расизмом»; О.М. Криштопа «Міжнародно-правове регулювання нотаріальної діяльності»; А.В. Лабунська «Правовий статус Міжнародного валютного фонду та співробітництво з Україною»; О.В. Лепетюк «Правове забезпечення співробітництва України з Європейським Союзом та його державами-членами у сфері прямого оподаткування», Мамедов Іса Адиль огли «Міжнародно-правове співробітництво держав у сфері міграції (на прикладі України та Азербайджану); О.Н. Месхія «Міжнародно-правові механізми реалізації принципу міжнародного співробітництва в сучасному міжнародному праві (на прикладі співробітництва України та Грузії)»; С.Я. Петрашко «Міжнародно-правовий механізм протидії корупції»; Г.А. Прохазка «Міжнародно-правові аспекти боротьби з голодом в умовах глобалізації»; Ю.О. Толстенко «Міжнародне співробітництво в пенітенціарній сфері», Хайнекер Хаген Петер Фрідріх «Правове співробітництво держав-членів Євросоюзу у боротьбі з організованою злочинністю»; Н.В. Хендель «Міжнародно-правове регулювання співробітництва держав у сфері охорони здоров'я».

Питання імплементації міжнародного права в різних аспектах дослід-

жені у восьми кандидатських дисертаціях: Г.О. Білоричський «Імплементація міжнародних стандартів прав людини в правовій системі держави Ізраїль»; О.В. Драчов «Імплементація міжнародних зобов'язань в правовій системі Польщі та України (порівняльний аналіз)»; Ібрахім Суфян Саад «Міжнародно-правові норми про захист трудових прав жінок та їх імплементація в арабських державах»; А.В. Іванова «Імплементація норм міжнародного трудового права у сфері праці моряків в законодавство України»; І.І. Крулько «Механізми адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу (досвід країн Центральної і Східної Європи)»; А.С. Лекарь «Правила і процедури вирішення спорів у рамках Світової організації торгівлі та механізми їх впровадження в Україні»; І.І. Путраймс «Ефективність імплементації міжнародних стандартів прав людини у законодавство України»; О.О. Щипцов «Вплив державної морської політики України на імплементацію міжнародного морського права у сфері безпеки торговельного мореплавства».

Євроінтеграційний вектор зовнішньої та внутрішньої політики не оминув сферу дисертаційних досліджень з міжнародного права, що відобразилося на великій кількості досліджень з європейського права (права Європейського Союзу та права Ради Європи) — шість докторських дисертацій та тридцять шість кандидатських.

З європейського права була підготовлена докторська дисертація Н.В. Камінської «Європейська система місцевого і регіонального самоврядування (міжнародно-правові засади становлення, функціонування та розвитку)».

З права Європейського Союзу докторські дослідження були підготов-

лені О.О. Гріненко «Міжнародно-правове регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу»; З.М. Макарухою «Правові засади заснування та розвитку простору свободи, безпеки та юстиції в рамках Європейського Союзу», Р.А. Петровим «Правова природа “Acquis” Європейського Союзу та його транспозиція у правовій системі третіх країн»; К.В. Смирною «Правовий порядок конкуренції в Європейському Союзі (новітні тенденції розвитку)».

З права Ради Європи була підготовлена докторська дисертація Т.О. Анцуповою «Процесуальне право Ради Європи: принципи, система, динаміка».

У період з 1991 по 2011 рік було підготовлено 318 дисертацій на здо-

буття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право», з них 18 (5,7%) на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук і 300 (94,3%) — кандидата юридичних наук, а за п'ять років (2012-2016 рр.) — 155, з них 18 (11,6%) на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук і 137 (88,4%) — кандидата юридичних наук. Таким чином, слід констатувати значне збільшення кількості захистів в порівнянні з попереднім періодом. За 5 останніх років було захищено 32,8% дисертацій від загальної кількості за 25 років (473). По порівняно з попереднім п'ятирічним періодом (2007-2011 рр.), кількість захистів зросла в 1,27 раз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кивалова Т.С. Развитие исследований в области международного права в Украине в 1991-2012 гг. / Т.С. Кивалова, Т.Р. Короткий, Н.В. Хендель / Международное право современного миропорядка. Liber Amicorum к 75-летию проф. В.Н. Денисова : моногр. / авт. кол. ; под ред. А.Я. Мельника, С.А. Мельник, Т.Р. Короткий. — Киев; Одесса : Фенікс, 2012. — С. 204-247.

2. Довідник захищених дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 «Міжнародне право» в Україні (1991-2012 рр.) : довід. / укл., передмова, вступ Т.Р. Короткий, Н.В. Сажієнко. — Одеса : Фенікс, 2012. — 166 с.

Кивалова Т.С., Короткий Т.Р., Хендель Н.В.

Развитие исследований в области международного права в Украине в 2012-2016 гг.

Аннотация. В статье освещено развитие исследований в области международного права в Украине в 2012-2016 гг. на основе анализа защищенных диссертаций на соискание ученой степени кандидата и доктора юридических наук по специальности 12.00.11 «Международное право».

Ключевые слова: международное право, отрасли международного права, наука международного права.

T. Kivalova, T. Korotkyi, N. Hendel

Development of research in the field of international law in Ukraine in 2012-2016.

Summary. The article examined the development of research in the field of international law in Ukraine in 2012-2016, analyzing the defense of the dissertation for the degree of candidate and doctor of law in the specialty 12.00.11 “International Law”.

Keywords: International law, branches of international law, science of international law.